

Рибчук О. О. доктор філософії, доцент кафедри суспільних наук, гуманітарний інститут, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського
<https://orcid.org/0000-0003-3966-8326>

Рибчук О. Г. ад'юнкт, гуманітарний інститут, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського
<https://orcid.org/0000-0002-7544-6109>

МОРАЛЬНИЙ ВИМІР ГОТОВНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

У статті викладено результати теоретичного аналізу наукових публікацій та прикладних досліджень присвячених питанню моральної готовності військовослужбовця до виконання завдань за призначенням. Розглянуто критерії оцінювання моральної готовності та запропоновано авторську методичку оцінювання рівня моральної готовності військовослужбовців призначеної для діагностування особового складу підрозділів Збройних Сил України, як на індивідуальному рівні, так і на рівні відділення, взводу, роти, батальйону та їм рівнях.

Ключові слова: моральна готовність; психологічна готовність; боєдатність; переконання; цінності.

Вступ. Моральна готовність як складова психологічної є невід'ємною частиною і неодмінною умовою високої готовності та боєдатності війська. Кожен військовослужбовець вступаючи на військову службу та приймаючи присягу публічно бере на себе зобов'язання захищати українську державу, непохитно стояти на сторожі її свободи і незалежності, поруч з цим держава надає повноваження щодо застосування зброї та накладає суворі моральні обмеження, що чинить постійний тиск на військовослужбовця.

Таким чином, метою дослідження є визначення впливу моральних детермінантів особистості на її готовність до участі у бойових діях, що передбачає визначення теоретичного підґрунтя моральної готовності, обґрунтування критеріїв та діагностичного інструментарію оцінювання моральної готовності військовослужбовців до бойової діяльності.

Теоретичне підґрунтя. Клаузевіц у своєму трактаті "Природа війни" зазначав: "...Моральні засади на війні є найважливішими. Цими моральними силами наскрізь просякнута вся воєнна стихія, вони найбільш споріднені з волею, бо воля є засадою моральною, і вони заздалегідь зливаються з нею воедино...".

Моральна готовність виступає тим внутрішнім орієнтиром, який під час ухвалення рішення чи будь-яких інших дій визначає чи є ці дії правильними чи ні з позиції цінностей та моральних правил. Як уже зазначалося вище, ці цінності формуються у військовослужбовця упродовж життя шляхом виховання, навчання, ці цінності також визначає суспільство, збройні сили як соціальний інститут, організаційна культура, лідери та інші. У своїй праці "Ахілл у В'єтнамі" Джонатан Шей зазначає, що армію можна розглядати як моральну споруду. "Спільні очікування та цінності армії формують моральний світ, який солдати сприймають як "законні, "природні" та особисті зобов'язуючі" [1, с. 116]. Мораль солдата, таким чином, тісно пов'язана і залежить від моралі військової організації, яка заходить настільки далеко, що армія може змусити солдатів бути готовими ризикувати власним життям.

Якщо на кожному з цих етапів воїну вдалося сформуванати у себе чітку систему цінностей та моральних переконань це дозволить йому під час виконання поставлених завдань ухвалювати вірні рішення та мати аргументи на захист цих рішень, бачити різницю між добром та злом,

справедливим та несправедливим. Сформована моральна готовність дозволяє військовослужбовцю з честю та без жодних докорів сумнів виконати поставлене завдання. Цих висновків можна дійти, якщо розглядати питання моральної готовності з погляду теорії рис, яка зазначає що моральна готовність, як частина характеру, формується у процесі виховання, навчання та практики. Також ця теорія стверджує що кожна людина відповідає за якості та чесноти, які були сформовані. Ті, хто використовує свій розум і свої моральні чесноти – наприклад, мужність чи поміркованість – поводитимуться належним чином, тому що вони зазвичай чинять те, що є найкращим і правильним, і це стає другою натурою або частиною того, ким вони є.

Поруч з цим існує ще одна теорія, яка наголошує на ситуаційному факторі моральної готовності. Говорячи про моральну готовність як свідомий вибір на користь належного усе одно залишається питання про те чи моральна готовність є універсальною та незмінною якістю. До того ж залишається відкритим питання, чи буде військовослужбовець дотримуватися тих норм та цінностей які він сповідував у цивільному житті так само і під час виконання ним бойових завдань. Як приклад можемо навести Стенфордський тюремний експеримент Філіпа Зімбардо та експеримент Стенлі Мілгрема, які яскраво демонструють наскільки моральний фактор може бути нестабільним та непрогнозованим. У таких випадках зловживання чи порушення прав людини не можна приписувати лише хибній схильності чи “злій” схильності. Швидше, багатьох насильницьких злочинців також можна вважати жертвами шкідливого середовища, організації чи ситуації в цілому [2]. Ці слова підтверджує військовий етик Коссар: “Навіть якщо окремих солдат може вірити в етичне ставлення до інших, його легко втягнути у вбивство. Страх, авторитет, дегуманізація та індоктринація – лише деякі з факторів, які можуть спонукати людей реагувати проти їх волі” [3].

На даний час зростає кількість досліджень які вивчають вплив факторів стресу на прийняття моральних рішень. Наприклад, дефіцит сну асоціюється зі

зниженою здатністю розпізнавати моральні проблеми [4] і довшу затримку прийняття рішення. Зростання когнітивних навантажень [5] і знижений самоконтроль [6] також перешкоджають певним типам моральних суджень і, відповідно, визнанню моральних проблем. Ці дослідження є надзвичайно важливими адже демонструють когнітивний та емоційний аспект ухвалення моральних рішень, а не лише раціональний підхід. Також вони ставлять під сумнів виняткову опору на традиційні моделі прийняття моральних рішень, які ґрунтуються виключно на раціональному пізнанні зусиль.

Недостатньо сформована моральна готовність може спричинити моральну травму. У контексті військової служби, особливо щодо досвіду війни, «моральна шкода» стосується тривалих емоційних, психологічних, соціальних, поведінкових і духовних наслідків дій, які порушують основні моральні цінності військовослужбовця та поведінкові очікування щодо себе чи інших [7]. Вони можуть діяти таким чином, що порушують глибоко укорінені моральні переконання, або вони можуть відчувати конфлікт через неетичну поведінку інших. Воїни також можуть бути свідками сильних людських страждань і жорстокості, які похитнуть їхні основні переконання щодо людства. Моральна травма за своєю природою не виникає відразу. Дехто зіткнеться з питаннями моральної шкоди через кілька днів після інциденту; для багатьох інших труднощі не виникатимуть роками. Досвід, який може завдати моральної шкоди, як правило, виникає після зміни особистих моральних кодексів або систем переконань та буде проявлятися як страждання через переступ або порушення основних моральних кордонів, що супроводжується почуттям провини, сорому, самоосуду, втратою довіри, втратою сенсу та духовною боротьбою.

Особливо гостро питання моральної готовності постає під час зміни характеру війни, яка провокує нові етичні виклики. На цьому також наголошують численні дослідження, зокрема Меган М. Томпсон та Ракеш Джетлі у своєму дослідженні “Навчання з етики на полі бою: інтеграція

етичних сценаріїв у високоінтенсивні військово-польові навчання” зазначають, що: “сучасні військові операції викликають додаткові стреси та етичні складності, яких не було в попередніх військових операціях, і що існують зв’язки між стресовими факторами на полі бою та етичними порушеннями” [8].

Методи дослідження. Для реалізації мети статті нами були використані загальнонаукові теоретичні методи дослідження: теоретичний аналіз наукових поглядів на природу морального вибору, дії та взаємодії, систематизація науково-теоретичних і методичних засад діагностування моральної готовності військовослужбовців, порівняння та узагальнення для дослідження виникнення та розвитку поняття «моральна готовність» у наукових дослідженнях.

Результати і обговорення. Таким чином, проведений аналіз вказує на необхідність врахування морального виміру психологічної готовності військовослужбовця до бойових дій для якісного планування та ефективного виконання професійних завдань. За для оцінювання стану моральної готовності необхідний надійний діагностичний інструментарій, що обумовлює необхідність розроблення відповідної діагностичної методики.

Запропонована авторська методика оцінювання моральної готовності військовослужбовців розроблена з метою діагностування особового складу підрозділів Збройних Сил України (як на індивідуальному рівні, так і на рівні відділення, взводу, роти, батальйону та їм рівних) на предмет визначення здатності військовослужбовців у бойових умовах діяти відповідно до усвідомлених фундаментальних моральних цінностей, засвоєних моральних чеснот й реалізації доброчесності в усіх сферах життя (службовій, громадянській, приватній) й до відповідальності за моральний вибір.

Дана методика спрямована на виявлення рівня розвитку у військовослужбовців моральної свідомості, моральної самосвідомості, моральної дії та моральної взаємодії, що є засадою спроможності долати надважкі стани,

труднощі, трагедії, перемагати завдяки та заради знайдених сенсів власного і спільного з іншими людьми існування.

Методика реалізується військовим керівником шляхом поєднання методів спостереження, індивідуальних та колективних бесід, фокус-груп та опитування.

Реалізація методу спостереження полягає у фіксації командиром способів діяльності, поведінки, взаємодії військовослужбовців підрозділу на етапах підготовки, виконання бойових завдань та після виконання бойових завдань. Особливу увагу слід звертати на зміни у поведінці. Результатом спостережень має стати оцінювання командиром рівня моральної готовності підрозділу на основі таких критеріїв, як: згуртованість, командний дух, дисципліна, вишкіл, мотивація, лідерство. Для визначення критеріїв оцінювання моральної готовності застосовано підхід, що використовується у процедурі оцінювання бойової готовності підрозділів армії США [9]. Кожен з критеріїв оцінюється за шкалою від “0” до “5”, де “0” вказує на те, що прояв критерію відсутній, а “5” – прояв критерію максимальний.

Зміст критеріїв оцінювання:

- згуртованість. Здатність військовослужбовців діяти в команді, відчуття бойового братерства, наявність функціональної організаційної культури, взаємодопомога та взаємна підтримка;

- командний дух. Відчуття у військовослужбовців приналежності до спільної справи, низька дистанція влади, участь в обговоренні та ухваленні відповідальних рішень, висока оцінка індивідуальних здібностей;

- дисципліна. Контрольована поведінка військовослужбовців, їх здатність підкорятися, наявність законної влади, підпорядкованість військовим правилам та нормативним актам;

- вишкіл. Навченість військовослужбовців діяти в типових та нетипових ситуаціях, володіння військовою технікою та зброєю, наявність навичок надання первинної медичної та психологічної самопомоги та взаємодопомоги, потреба в постійному

Питання психології

навчання та самовдосконалення, наставництво;

- мотивація. Наявність спонукальних сил, що визначають та підтримують бойову активність військовослужбовців, незважаючи на ризик та складні умови перебування;

- лідерство. Слідування за командирами, повага та довіра до керівників, ініціативне виконання завдань, позитивний моральний клімат, відповідальність.

Інтегральний рівень моральної готовності підрозділу визначається як: “високий” за умови якщо чотири і більше критеріїв оцінені на “5”; решта критеріїв оцінені на “4”; “достатній” – всі критеріїв оцінені в діапазоні від “3” до “5”; “низький” – один або більше критеріїв оцінений нижче “3”.

Метод індивідуальних та колективних бесід застосовується у випадках коли командир, або інша посадова особа, що проводить оцінювання рівня моральної готовності не має можливості безпосередньо перебувати разом з військовослужбовцями підрозділу та спостерігати за їх поведінкою, діяльністю. Реалізація методу полягатиме в організації спілкування з військовослужбовцями – представниками підрозділу чия моральна готовність оцінюється. Суть бесіди полягатиме у постановці командиром наперед визначених запитань та наданні військовослужбовцями відповідей на них. Зміст питань має відповідати сутності критеріїв, що визначені вище та дозволити командирі сформулювати оціночні судження щодо них.

Приклади запитань:

1) *Які стосунки домінують між військовослужбовцями Вашого підрозділу: дружні, товариські, ділові, напружені, відособлені?*

2) *Які цінності є визначальні для Вашого підрозділу: загальнолюдські, професійні, особисті, чи цінності відсутні?*

3) *Як часто Ви спілкуєтеся з Вашим безпосереднім командиром?*

4) *Ваша посада відображає Ваші інтереси та здібності?*

5) *Чи відомо Вам про випадки порушення дисципліни у Вашому підрозділі?*

6) *Чи дотримуєтеся Ви кодексів поведінки та правил ведення війни?*

7) *Як Ви можете оцінити рівень своєї військової підготовленості?*

8) *Чи зможете Ви надати при необхідності собі чи побратиму першу медичну допомогу?*

9) *Що дозволяє Вам в тяжких ситуаціях віднаходити сили продовжувати боротьбу?*

10) *Які чинники військової служби Вас найбільше демотивують, чи багато їх?*

11) *Чи легко Вам відмовити вашому безпосередньому командирі у проханні?*

12) *Чи довіряють військовослужбовці вашого підрозділу безпосереднім командирам?*

Реалізація методу фокус-груп передбачає проведення опитування особового складу підрозділів чия моральна готовність оцінюється, шляхом формування репрезентативних вибірок. Вибірки формуються через залучення до оцінювання пропорційної кількості військовослужбовців за наступними ознаками:

категорія військовослужбовців: офіцери (молодші, старші); сержанти; військовослужбовці рядового складу);

вік: до 30 років, 31-40 років, 41-50 років, понад 50 років;

гендерна приналежність: чоловіки, жінки;

рівень освіти: вища, середньо-спеціальна, середня.

Оцінювання може проводитися шляхом індивідуальних бесід як запропоновано вище, а також за допомогою анкети та методики її реалізації, що наведена нижче.

Якісне формування вибірок та належна організація проведення опитування фокус-груп забезпечать релевантне оцінювання моральної готовності військових підрозділів.

Реалізація методу опитування полягатиме в проведенні анкетування особового складу підрозділу, з метою діагностування індивідуального рівня моральної готовності військовослужбовця на основі вираження ним власного ставлення до тверджень, що відображають окремі аспекти військової служби (згуртованість, командний дух, дисципліна, вишкіл, мотивація, лідерство) та пов'язані з проявом особистих моральних цінностей, чеснот та переконань. Запропонована анкета наведена нижче.

Питання психології

Анкета «Моральна готовність воїна»

Інструкція: Вам пропонується 30 тверджень, що вимагають однозначної відповіді (“так” або “ні”). У бланку для відповідей, у клітинках, що відповідають номеру твердження поставте знак “+” (так), якщо Ви погоджуєтесь з твердженням, або “-” (ні), якщо не погоджуєтесь. Відповіді давайте швидко, думка яка виникла першою зазвичай і є вірною.

Бланк відповідей

Військове звання _____

Ім'я та Прізвище _____

Дата _____

Вік _____ *Освіта/фах* _____

Підрозділ _____

Посада _____

Таблиця 1

Стимулюючий матеріал анкети

№	Твердження	Так/ні
1.	Я маю значний досвід у військовій справі.	
2.	Я користуюся авторитетом серед побратимів.	
3.	Командири та лідери мого підрозділу зазвичай дослуховуються до моєї думки.	
4.	Я не відчуваю себе частиною свого підрозділу.	
5.	Я бачив речі, які були морально не правильними.	
6.	Мене турбує те, що я був свідком аморальних вчинків інших.	
7.	Я діяв таким чином, що порушив свій власний моральний кодекс або цінності.	
8.	Мене турбує те, що я діяв таким чином, що порушив свою власну мораль або цінності.	
9.	Я порушив власну мораль, не зробивши того, що, на мою думку, мав зробити.	
10.	Мене хвилює те, що я порушив свою мораль, не зробивши того, що, на мою думку, мав зробити.	
11.	Я відчуваю себе зрадженим лідерами, яким я довіряв.	
12.	Я почуваюся зрадженим товаришами по службі, яким я довіряв.	
13.	Я почуваюся зрадженим іншими особами поза армією, яким я довіряв.	
14.	В умовах морального вибору я орієнтуюся на власні моральні цінності та переконання.	
15.	Я схильний діяти на основі колективних уявлень про моральні цінності.	
16.	У питаннях морального вибору я орієнтуюся на цінності та позицію лідера мого військового підрозділу.	
17.	Я вважаю, що моральні цінності та принципи мого військового підрозділу співпадають з моїми власними.	
18.	Правила, які визначає лідер мого підрозділу, на мою думку, відповідають моєму власному моральному кодексу або цінностям.	
19.	Я вважаю, що наш підрозділ достатньо згуртований, щоб діяти ефективно.	
20.	На мою думку, мій вишкіл дозволяє мені впевнено діяти у бойових умовах.	
21.	Я вважаю, що вишкіл мого підрозділу дозволяє нам успішно виконувати бойові завдання.	
22.	Я відчуваю відповідальність за життя моїх побратимів.	
23.	Я відчуваю обов'язок виконати завдання, якщо воно визначене лідером мого підрозділу.	
24.	Мої погляди на виконання завдань не завжди співпадають з поглядами побратимів та лідера підрозділу.	
25.	Я схильний діяти відповідно до власних уявлень, інколи навіть всупереч позиції лідера підрозділу.	
26.	Я вважаю, що стосунки у моєму підрозділі будуються на основі поваги та довіри.	
27.	На мою думку, авторитет нашого лідера є беззаперечним серед військовослужбовців підрозділу.	
28.	Я готовий продовжувати боротьбу до остаточної перемоги над ворогом.	
29.	Я вважаю, що моральна підтримка суспільством військових у нашій державі є достатньою.	
30.	Справа якою я займаюся відповідає моїм моральним цінностям та переконанням.	

Ключ

По 1 балу нараховується за відповідь “-” (ні) відносно наступних тверджень:	5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 24, 25
По 1 балу нараховується за відповідь “+” (так) відносно наступних тверджень:	14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 30
Не враховуються відповіді відносно тверджень:	1, 2, 3, 4

Інтерпретація результатів:

Від 0 до 10 балів – низький рівень моральної готовності;

Від 11 до 20 балів – достатній рівень моральної готовності;

Від 21 до 26 балів – високий рівень моральної готовності.

Низький рівень моральної готовності не забезпечує успішної участі військовослужбовця у виконанні бойових завдань та вказує на високу ймовірність зриву завдання, а також отримання військовослужбовцем в умовах бойових дій моральної травми, що потенційно може спричинити появу та загострення ПТСР. Військовослужбовці з низьким рівнем моральної готовності матимуть труднощі у вирішенні морально-етичних дилем в умовах бою, що може призвести до порушення кодексів та правил ведення війни. Такі військовослужбовці схильні до порушень військової дисципліни, прояву девіантної поведінки в бойових умовах (надмірної агресії, насильницьких дій, мародерства, ухилення від виконання завдань, суїциду та інших). Для визначення причин низького рівня моральної готовності та проведення корекційної роботи рекомендується індивідуальна робота командира підрозділу, військового психолога та військового капелана з військовослужбовцем.

Достатній рівень моральної

готовності вказує на можливість участі військовослужбовця у виконанні бойових завдань та низьку ймовірність отримання моральної травми. Військовослужбовці з достатнім рівнем моральної готовності відчуватимуть певні труднощі в ухваленні рішень в умовах моральних дилем. Їм притаманно у питаннях морального вибору орієнтуватися на загальну думку, або позицію лідера. За умови високого рівня моральної готовності підрозділу військовослужбовці даної категорії будуть дисциплінованими, діятимуть ефективно, утримуватимуться від порушень кодексів та правил збройної боротьби.

Високий рівень моральної готовності

визначає високу дієздатність та лідерський потенціал військовослужбовця під час виконання бойових завдань. Їм притаманно без особливих труднощів ухвалювати рішення та ефективно діяти в умовах складного морального вибору. Військовослужбовці цієї категорії дисципліновані та вмотивовані. Мають потенціал до згуртування колективу, формування дієвої організаційної культури.

Результати оцінювання індивідуального рівня моральної готовності можуть використовуватися під час оцінювання інтегрального рівня моральної готовності підрозділу.

Таблиця 3

Інтерпретація результатів

Інтегральний рівень моральної готовності підрозділу “ Високий ”	100% офіцерів та сержантів підрозділу мають високий рівень моральної готовності; 100% військовослужбовців підрозділу мають високий та достатній рівень моральної готовності.
Інтегральний рівень моральної готовності підрозділу “ Достатній ”	100% офіцерів підрозділу мають високий рівень моральної готовності; 100% сержантів підрозділу мають високий та достатній рівень моральної готовності; 80% військовослужбовців підрозділу мають високий та достатній рівень моральної готовності.
Інтегральний рівень моральної готовності підрозділу “ Низький ”	При наявності у підрозділі офіцерів та сержантів з низьким рівнем моральної готовності; > 20% військовослужбовців підрозділу мають низький рівень моральної готовності.

Висновки. Моральна готовність військовослужбовця є категорією, що визначає стан особистості відносно її свідомого та добровільного прийняття й реалізації базових цінностей та переконань, що відповідають рівню особистої культури, а також уявленням притаманним суспільству, професійній спільноті, військовим лідерам. Вона ґрунтується на основі комплексного забезпечення розвитку фізичного та психічного здоров'я, загальноосвітньої та професійної підготовки, матеріальної та соціальної стабільності, залучення до соціальних комунікацій та взаємодії, добросовісності та лідерства.

Моральна готовність як складова психологічної готовності є невід'ємною

частиною і неодмінною умовою високої готовності та боєздатності війська. Важливість морального виміру готовності військовослужбовця до участі у бойових діях визначає актуальність його вивчення та об'єктивного оцінювання. Аналіз прикладних досліджень моральної готовності дозволив виокремити низку критеріїв оцінювання, таких як: згуртованість, командний дух, дисципліна, вишкіл, мотивація, лідерство. Запропонована авторська методика дозволяє всебічно досліджувати прояви моральної готовності та визначати рівні готовності військовослужбовців та підрозділу до виконання професійних завдань.

Список використаних джерел

1. Shay, J. (1994). *Achilles in Vietnam: Combat Trauma and the Undoing of Character*. New York, NY : Atheneum, Pp. 246.
2. Huntsmanurl, J. (2021). Getting to Ethical Readiness. *Texas National Security Review*. URL: <https://warontherocks.com/2021/02/getting-to-ethical-readiness/> (Дата звертання: 10.04.2023).
3. Cossar, R. (2008). Unethical leadership and its relation to post traumatic stress disorder. *Canadian Army Journal*. V. 11. P. 20-24.
4. Barnes, C.M., Schaubroeck, J., Huth, M., Ghumman, S. (2011). Lack of sleep and unethical conduct. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 115(2). P. 169-180. doi:10.1016/j.obhdp.2011.01.009
5. Greene, J.D., Morelli, S.A., Lowenberg, K., Nystrom, L.E., Cohen, J.D. (2008). Cognitive load selectively interferes with utilitarian moral judgment. *Cognition*. 107(3). P. 1144-1154. doi:10.1016/j.cognition.2007.11.004
6. Gino, F., Schweitzer, M.E., Mead, N.L., Ariely, D. (2011). Unable to resist temptation: How self-control depletion promotes unethical behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 115(2). P. 191-203. doi:10.1016/j.obhdp.2011.03.001
7. Litz, B.T., Stein, N., Delaney, E., Lebowitz, L., Nash, W.P., Silva, C., (2009). etal. Moral injury and moral repair in war veterans: A preliminary model and intervention strategy. *Clinical Psychology Review*. 29. P. 695-706. doi:10.1016/j.cpr.2009.07.003
8. Thompson, M., Jetly, R. (2014). Battlefield ethics training: integrating ethical scenarios in high-intensity military field exercises. *European Journal of Psychotraumatology*. V. 5. doi: 10.3402/ejpt.v5.23668
9. Wen, K.F., Nor, N.M., Soon, L.L. (2014). A survey on the measure of combat readiness. *AIP Conference Proceedings*. 1613 (3). doi: 10.1063/1.4894326

Summary

Rybchuk O. A. Doctor of Philosophy, National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskiy

Rybchuk O. H. PhD military student of National University of Defense of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky

MORAL DIMENSION OF SERVICEMEN'S READINESS FOR COMBAT OPERATIONS

Introduction. The article presents the results of theoretical analysis of scientific publications and applied studies devoted to the issue of military personnel moral commitment to fulfill the assigned tasks. The criteria for moral commitment assessing are considered and the author's methodology for military personnel level of

moral commitment is proposed, intended for diagnosing the Armed Forces of Ukraine units personnel, both at the individual level and at the level of a department, platoon, company, battalion and their equals.

Purpose. *Determination of the individual's moral determinants impact on his/her readiness to participate in combat operations, which provides for the theoretical basis of moral commitment determination; criteria and diagnostic tools justification for assessing the moral readiness of military personnel for combat activities.*

Methods. *To implement the purpose of the article, we used general scientific theoretical study methods: theoretical analysis of scientific views on the nature of moral choice, action and interaction, systematization of scientific-theoretical and methodological foundations for military personnel moral commitment diagnosing, comparison and generalization for study the concept of "moral commitment" emergence and development in scientific studies.*

Originality. *Military personnel moral commitment is a category that determines the state of the individual in relation to his/her conscious and voluntary acceptance and implementation of basic values and beliefs corresponding the level of personal culture, as well as ideas inherent in society, professional community, and military leaders. It is based on comprehensive support of physical and mental health development, general education and professional training, material and social stability, involvement in social communications and interaction, integrity and leadership.*

Conclusion. *Moral commitment as a component of psychological readiness is an integral part and an indispensable condition for army high readiness and combat capability. The importance of moral assessing of military personnels commitment to conduct combat operations determines the relevance of its study and objective assessment. The analysis of applied studies of moral commitment allowed us to identify a number of assessment criteria, such as: cohesion, team spirit, discipline, training, motivation, leadership. The proposed author's methodology allows to comprehensively study the moral commitment manifestations and determine the levels of military personnel and units readiness to perform professional tasks.*

Keywords: *moral commitment; psychological readiness; combat capability; beliefs; values.*

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Received/Поступила: 02.04.23.